

Εθελοντισμός και νεολαία

Άλια Πανέτσου

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Υπεύθυνη Τομέα Εθελοντισμού και Νεολαίας, της Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Φιλολόγος- Ηθοποιός

[Alia Panetsou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης είναι πιο έντονες από ποτέ και έχουν επιφέρει εμφανείς αλλαγές στην καθημερινότητα όλων. Υπό αυτές τις συνθήκες έχει αναδειχθεί και η ανάγκη αξιοποίησης του εθελοντισμού και στα πλαίσια αυτών των εξελίξεων, διεξήχθη έρευνα με βασικούς ερωτηθέντες, φοιτητές. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως ενώ ένα εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό των νέων θεωρούν τον εθελοντισμό απαραίτητο για την κοινωνία, ταυτόχρονα πιστεύουν πως η ενασχόληση μαζί του συνδέεται μόνο με πρόσκαιρες κρίσεις και καταστροφές.

Τα τελευταία χρόνια, οι φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από τα ολόένα πιο απρόβλεπτα και έντονα καιρικά φαινόμενα έχουν αυξηθεί σημαντικά σε ολόκληρο τον πλανήτη και η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση. Σύμφωνα με μελέτες, η Ελλάδα, μαζί με τις υπόλοιπες χώρες της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, φαίνεται να βρίσκεται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής και της αύξησης της θερμοκρασίας από την οποία απορρέουν τα προαναφερθέντα πρωτοφανή καιρικά φαινόμενα, τα οποία θα καθορίσουν τις ζωές των νεότερων γενεών.

Είναι γεγονός ότι οι φυσικές καταστροφές που έχει υποστεί η χώρα μας, ανέδειξαν την άμεση ανάγκη για δημιουργία προληπτικών μεθόδων αλλά και την αναδιοργάνωση των σχετικών κρατικών μηχανισμών, καθώς η πολυετής αδράνειά τους, είχε ως αποτέλεσμα «αργά» αντανακλαστικά. Η απουσία του πρώτου και η αδυναμία

επιτυχούς ανταπόκρισης του δεύτερου στην πράξη, συντέλεσε (δυστυχώς ή ευτυχώς) στην ανάπτυξη των αντανακλαστικών των ίδιων των πολιτών. Αυτό είναι προφανές από την άμεση πλέον κινητοποίησή τους εν όψει μίας καταστροφής. Άνθρωποι όλων των ηλικιών δεν διστάζουν να σώσουν συνανθρώπους, περιουσίες και ζωά, όταν υπάρχει ανάγκη, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό αυτών αποτελούν οι νέοι. Όλοι ακούσαμε για τα νεαρά παιδιά που δεν δίστασαν να βοηθήσουν τους συνεπιβάτες τους στα Τέμπη. Όλοι είδαμε τις φωτογραφίες νεαρών παιδιών που διακινδύνευαν τις ζωές τους στις πυρκαγιές του καλοκαιριού για να διασώσουν ζωά και συνανθρώπους τους. Ενώ δεν ήταν μικρός ο αριθμός των νέων που θέλησαν να βοηθήσουν προσφέροντας ανθρωπιστική βοήθεια για τους πυρόπληκτους του Έβρου και τους πλημμυροπαθείς της Θεσσαλίας.

Γίνεται λοιπόν σαφές, πως οι νέοι δεν είναι αδιάφοροι μπροστά σε αυτά τα φαινόμενα, στα πλαίσια των οποίων ακούστηκε αρκετές φορές η λέξη εθελοντές. Βέβαια, η χρήση της λέξης αυτής συχνά χρησιμοποιείται για ενεργούς πολίτες, που παρακινούμενοι από αισθήματα αλληλεγγύης, προσφέρουν βοήθεια μία φορά, κατά την διάρκεια μίας κρίσης, ή για ανθρώπους που συστηματικά προσφέρουν συστηματικά και οργανωμένα σε εθελοντικές δράσεις.

Αξίζει λοιπόν να γίνει μία διάκριση εδώ, μεταξύ των εννοιών αλληλεγγύη και εθελοντισμός και δή οργανωμένος. Στην πρώτη περίπτωση, δεν υπάρχει κάποια σταθερή ενασχόληση. Πρόκειται για μεμονωμένες περιπτώσεις διάθεσης χρόνου, με βασικό κίνητρο τα προσωπικά αισθήματα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς. Στην περίπτωση του εθελοντισμού όμως πρόκειται για μία σταθερή ενασχόληση η οποία αποτελεί κομμάτι της καθημερινότητας ενός ανθρώπου.

Με βάση αυτή την διάκριση, αποφασίσαμε να διεξάγουμε μία

έρευνα για το τι γνωρίζουν οι νέοι για τον Εθελοντισμό και πως τον αντιμετωπίζουν.

Η έρευνα διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο Πατρών, με το οποίο η Ακαδημία Εθελοντισμού έχει μνημόνιο συνεργασίας για την εκπαίδευση των φοιτητών στον Εθελοντισμό, κατά την διάρκεια του Φεστιβάλ UP (υποδοχή πρωτοετών).

Συμπληρώθηκαν 187 ερωτηματολόγια από νέους 17-25 ετών.

Η πρώτη παρατήρηση είναι ότι παρ' όλο που από το περίπτερο της Έθεξις (η Εθελοντική Οργάνωση του Πανεπιστημίου Πατρών, με την οποία συνεργαζόμαστε) πέρασαν περισσότερα από 500 άτομα, μόνο το 37% δέχθηκε να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο.

Τα αποτελέσματα έδειξαν πως το 100% των ερωτηθέντων δήλωσε πως θεωρεί τον Εθελοντισμό απαραίτητο για την κοινωνία.

Όταν ρωτήθηκαν εάν ο εθελοντισμός είναι σημαντικός στην καθημερινότητα, υπήρξε σημαντική μείωση στο ποσοστό των θετικών απαντήσεων, καθώς θετική απάντηση έδωσε το 91%.

Πολύ υψηλό ήταν και το ποσοστό θετικών απαντήσεων που δόθηκε σε δύο ερωτήσεις, με το 98% των ερωτηθέντων να συμφωνεί πως ο Εθελοντισμός βοηθάει όχι μόνο στην δημιουργία φίλων αλλά και στην ανάπτυξη χρήσιμων δεξιοτήτων.

Στην επόμενη ερώτηση, υπήρξε σημαντική διαφορά στην απόκριση. Η ερώτηση: Θεωρείτε πως ο Εθελοντισμός βοηθά στην επαγγελματική αποκατάσταση, έλαβε ένα μικρότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων με 86% θετικές αποκρίσεις, ενώ ένα ποσοστό 8,5% απάντησε όχι στην ερώτηση. Το υπόλοιπο 4,5% αποκρίθηκε ίσως για την συγκεκριμένη

ερώτηση ενώ υπήρχε και 1% που δεν απάντησε καθόλου.

Το μικρότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων έλαβε η ερώτηση: Βοηθά ο Εθελοντισμός εσένα τον ίδιο στην καθημερινότητα;, αφού μόλις το 82% έδωσε θετική απάντηση. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ένα 13% έδωσε αρνητική απάντηση, ενώ το 5% απάντησε είτε πως δεν γνωρίζει, είτε δεν έδωσε καμία απάντηση.

Παρά την μειωμένη πεποίθηση πως ο Εθελοντισμός θα τους βοηθούσε στην καθημερινότητά τους, το 93% απάντησε πως τους ενδιαφέρει ο Εθελοντισμός γενικά. Το 40% θα ήταν διατεθειμένο να αφιερώνει 2 ώρες την εβδομάδα και στην δεύτερη θέση, με 20% ήταν η επιλογή 2-3 ώρες μία φορά τον μήνα.

Τέλος, οι περισσότεροι ερωτηθέντες πιστεύουν επίσης πως ο Εθελοντισμός σχετίζεται κυρίως με τον περιβαλλοντικό αλλά και τον κοινωνικό τομέα. Αρκετοί ήταν και αυτοί που απάντησαν πως ασχολείται με όλους.

Μία πρώτη ερμηνεία των παραπάνω αποτελεσμάτων είναι πως οι νέοι πράγματι αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα και την βαρύτητα του Εθελοντισμού για την κοινωνία. Μία πρώτη εκτίμηση για την μικρότερη συμφωνία σχετικά με την αναγκαιότητα ένταξης του Εθελοντισμού στην καθημερινότητα των ανθρώπων, ενδεχομένως να σχετίζεται με τις συγκυρίες υπό τις οποίες εμφανίζεται.

Από τις απαντήσεις γίνεται φανερό πως ο εθελοντισμός θεωρείται απαραίτητος κυρίως σε στιγμές κρίσης και καθώς η αντιμετώπιση κρίσεων και καταστροφών, δεν αποτελεί καθημερινό φαινόμενο,

έτσι και ο Εθελοντισμός δεν θεωρείται αναγκαίος σε καθημερινό επίπεδο. Αυτή η ερμηνεία επιβεβαιώνεται και από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων σχετικά με τους τομείς με τους οποίους πιστεύουν πως ασχολείται ο εθελοντισμός, με την πλειοψηφία να θεωρεί πως σχετίζεται μόνο με το περιβάλλον και την κοινωνία.

Στην πραγματικότητα η αντιμετώπιση κρίσεων, το περιβάλλον και η κοινωνία αποτελούν μόνο τρεις από τους τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τον εθελοντισμό. Αντικρουόμενη φαίνεται να είναι η άποψη σχετικά με την αξία του Εθελοντισμού στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και την σύνδεσή του με την επαγγελματική αποκατάσταση. Ενώ το ποσοστό στην πρώτη ερώτηση αγγίζει σχεδόν το 100%, στην δεύτερη ερώτηση, το ποσοστό συμφωνίας αγγίζει μόλις το 86%. Αυτή η έλλειψη συνέχειας πιθανότατα σχετίζεται με την άποψη ότι ο εθελοντισμός μπορεί να εξελίξει έναν άνθρωπο αλλά οι ικανότητες και η εμπειρία που δίνει, δεν είναι στοιχεία που κάνουν ένα βιογραφικό πιο ανταγωνιστικό στην αγορά εργασίας ή που θα θεωρηθούν σημαντικά από πιθανούς εργοδότες. Ασχέτως των σπουδών τους, οι περισσότεροι φοιτητές θεωρούσαν πως ο εθελοντισμός δεν μπορεί να έχει κάποια αξία σε σχέση με τη δική τους ακαδημαϊκή ή επαγγελματική πορεία.

Συνεπώς αυτό που γίνεται κατανοητό, είναι πως υπάρχει μία ολόκληρη γενιά νέων ανθρώπων που έχουν και την ενέργεια και την απαραίτητη διάθεση να γίνουν ενεργοί εθελοντές. Και ενώ στην πλειοψηφία τους φαίνεται να αναγνωρίζουν την σημασία του εθελοντισμού στην καθημερινότητα και να υποδεικνύουν τα χαρακτηριστικά ενός ενεργού πολίτη, διστάζουν να εμπλακούν με τον οργανωμένο εθελοντισμό. Αυτό που αποτελεί βασικό εμπόδιο στην ενεργή συμμετοχή τους, είναι κυρίως η πεποίθηση πως ο εθελοντισμός σχετίζεται με πρόσκαιρα γεγονότα ή μεμονωμένες πράξεις αλληλεγγύης. Θεωρούν επίσης πως δεν σχετίζεται, ούτε προσφέρει τόσο πολύ στην επαγγελματική τους πορεία ή ότι μπορούν να αναπτύξουν δεξιότητες μέσω αυτού, οι οποίες θα αποτελέσουν προτέρημα μέσα στην καθημερινότητά τους.

Πρόκειται λοιπόν για μία μοναδική ευκαιρία, να δημιουργηθεί μία καινούργια αντίληψη και κουλτούρα σχετικά με τον εθελοντισμό, μέσα από την εκπαίδευση, για τα οφέλη που προσφέρει και στην επαγγελματική αποκατάσταση, που θα λειτουργήσει ως έναυσμα στους νέους να διοχετεύσουν αυτή την ενέργεια και το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο, σε αυτόν και να τον εντάξουν μέσα στην καθημερινότητά τους.

Συμβάλλοντας δυναμικά στην διαμόρφωση της κοινωνίας, στην οποία επιθυμούν να ζήσουν.

Sources:

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/politiki/t-theodorikakos-gia-tin-tragodia-sta-tempi-katholiko-to-aitima-gia-alitheia-kai-dikaiosyni-den-theloume-dixasmo/>

<https://gr.euronews.com/2022/09/06/protofani-kairika-fainomena-anamenetai-na-pliksoun-tin-perioch-tis-a-mesogeiou>